

Piha-kommunikointitaulun 16 symboliin mukautetut haptiisit tekstikuvailuna

Opinnäytetyö: Haptiisit ja kommunikointitaulu puhevammaisen henkilön ymmärryksen tukena

Tekijä: Ella Ylitalo

Tutkinto: Tulkki (AMK) tulkkauksen ja kielellinen saavutettavuus, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Aika: huhtikuu 2025

Haptiisit: Juosta, kaatua, hypätä, potkia, kiivetä, laskea, riisua, leikkiä, pelata, ottaa kiinni, pyöräillä, roikkua, keinua, poimia, kaivaa

Kuvailu on tehty niistä haptiiseista, jotka olen kuvannut. Ne on mukautettu mahdollisimman samankaltaiseksi kommunikaatiotaulussa olevien symboleiden kanssa. Näin ollen esimerkiksi liikkeen suunta voi muuttua tilannekohtaisesti. Haptiisit on kuvattu siten, että ne tuotetaan olkavarteen tai käsivarteen, joten ne ovat paikkana myös tässä kuvailutekstissä. Tässä kuvaillut haptiisit tuotetaan yhdellä kädellä, jos muuta ei mainita.

JUOSTA:

Juosta-haptiisi tuotetaan olkavarteen käyttäen etusormea ja keskisormea. Etu- ja keskisormi ”juoksevat” käsivartta pitkin ylöspäin ja vauhti on nopea. Painovoima on normaali.

KAATUA:

Kaatua-haptiisi tuotetaan olkavarteen käyttäen etusormea ja keskisormea. Etu- ja keskisormi ovat vierekkäin kohtisuorassa kiinni olkavarressa ja siitä ”kaatuvat selälleen”. Kaatuminen tapahtuu kämmenen puolelle. Liike on nopea ja painovoima loppua kohden raskaampi.

HYPÄTÄ:

Hypätä-haptiisi tuotetaan olkavarteen käyttäen etusormea ja keskisormea. Etu- ja keskisormi ovat vierekkäin kohtisuorassa kiinni olkavarressa ja siitä ”hyppäävät” vähän

matkaa eteenpäin. Alussa sormien painovoima on hetken raskas, kunnes sormet "hyppäävät" nopeasti yhdessä suoraan eteenpäin.

POTKIA:

Potkia-haptiisi tuotetaan olkavarteen käyttäen etusormea ja keskisormea. Etu- ja keskisormi ovat vierekkäin kohtisuorassa kiinni olkavarressa. Toinen sormista pysyy paikallaan ja toinen sormi tekee lyhyen "raahaavan" liikkeen lopussa nousten ilmaan. Liike on nopea. Painovoima on normaali.

KIIVETÄ:

Kiivetä-haptiisi tuotetaan olkavarteen käyttäen etusormea ja keskisormea. Etu- ja keskisormi ovat vierekkäin kohtisuorassa kiinni olkavarren alaosassa. Siitä sormet "kiipeävät" ylöspäin vuorotellen aina "samalle tasolle" pysähtyen hetkeksi. Tämä toistuu muutaman kerran. Nopeus on normaali. Painovoima on normaali.

LASKEA:

Laskea-haptiisi tuotetaan olkavarteen suoralla kämmenellä. Liike "laskee" olkapäältä alaspäin. Liike on nopea. Painovoima normaali.

RIISUA:

Riisua-haptiisi tuotetaan olkavarren ja olkapään kohdalla. Ensin ilmaistaan "vaate" siten, että avoimella käsimuodolla liikutetaan kämmentä olkavartta pitkin ylöspäin. Olkapään kohdalla otetaan kiinni paidasta ja "nostetaan" sitä hieman ylöspäin. Liikkeen nopeus on normaali. Painovoima on normaali.

LEIKKIÄ:

Leikkiä-haptiisi tuotetaan olkavarteen. Käsi on kaarevassa puoliavoimessa muodossa "pitäen leikkiauton päältä kiinni". Käsimuoto pysyy samana koko liikkeen ajan. Liike lähtee olkavarren alaosasta "mutkitellen" ylöspäin. Liike on hidas. Painovoima normaali.

PELATA:

Pelata-haptiisi tuotetaan olkavarteen. Se tuotetaan kahdella kädellä niiden etusormilla ja keskisormilla. Molempien käsien etu- ja keskisormet ovat vierekkäin ja tekevät neliön muodon aloittaen ylhäältä molemmat kulmat siirtyen alaspäin alakulmiin kohdaten neliön

alareunassa keskikohdassa. Tämän jälkeen tehdään kaksi seisoa-haptiisia siten, että toisen käden etu- ja keskisormi painetaan neliön yläpuolelle ja toisen käden etu- ja keskisormi neliön alapuolelle. Nopeus on normaali. Painovoima on normaali.

HEITTÄÄ:

Heittää-haptiisi tuotetaan olkavarteen. Käsi on liikkeen alkaessa supussa olkavarren alaosassa. Käsi aukeaa siten, että peukalo on olkavarren toisella puolella ja muut sormet olkavarren toisella puolella. Liike on olkavartta pitkin alhaalta ylöspäin. Liike on nopea. Painovoima normaali. Heittää ja ottaa kiinni -haptiisit ovat samanlaiset, mutta niissä liikkeen suunta ja aukeaminen/supistuminen tapahtuu päinvastaisesti.

OTTAA KIINNI:

Ottaa kiinni -haptiisi tuotetaan olkavarteen. Käsi on liikkeen alkaessa auki siten, että peukalo on olkavarren toisella puolella ja muut sormet toisella puolella. Käsi supistuu liikkeen aikana olkavartta pitkin ylhäältä alaspäin. Liike on nopea. Painovoima on normaali. "Ottaa kiinni" ja "heittää" -haptiisit ovat samanlaiset, mutta niissä liikkeen suunta ja aukeaminen/supistuminen tapahtuu päinvastaisesti.

PYÖRÄILLÄ:

Pyöräillä-haptiisi tuotetaan olkavarteen kahdella kädellä. Molemmat kädet ovat nyrkissä siten, että olkavarsi jää käsien väliin. Toinen käsi aloittaa liikkeen vähän alemmalla kuin toinen. Molemmat kädet liikkuvat yhtä aikaa, kuin "poljettaisiin pyörällä". Liike on hidas. Painovoima normaali.

ROIKKUA:

Roikkua-haptiisi tuotetaan käsivarteen kahdella kädellä. Molemmat kädet ovat hieman kaarevassa muodossa "roikkuen" käsivarresta. Käsillä painetaan nopeasti pari kertaa hieman alaspäin. Painovoima on raskas.

KEINUA:

Keinua-haptiisi tuotetaan käsivarteen suoralla kämmenellä. Kämmen liikkuu yhdessä kohdassa edestakaisin tehden hieman kaarevaa liikerataa "keinuen". Liike toistuu pari kertaa normaalilla nopeudella. Painovoima on normaali.

POIMIA:

Poimia-haptiisi tuotetaan käsivarteen. Peukalo on käsivarren toisella puolella ja muut sormet toisella puolella. Tästä muodosta ”poimitaan” eli nostetaan kättä ylöspäin samalla supistaen kaikki sormet yhteen. Liike toistuu kolme kertaa aina hieman eri kohdassa käsivartta. Nopeus on normaali. Painovoima on normaali.

KAIVAA:

Kaivaa-haptiisi tuotetaan käsivarteen kaarevalla käsimuodolla. Sormenpäitä vedetään alhaalta ylöspäin ”kaivaen”. Liikerata on hieman kaareva. Nopeus on normaali. Painovoima on normaali.